

W kierunku prawdopodobnego europejskiego programu owoców w szkołach *Dokument do konsultacji publicznych*

1. Kontekst i Cele konsultacji

We wrześniu 2007 Unia Europejska przyjęła wszechstronną reformę Wspólnej Organizacji Rynku (CMO) Owoców i Warzyw¹ promującą konkurencyjność i orientację rynkową w tej branży oraz przybliżyła ją zgodnie z Reformą Wspólnej Polityki Rolnej (CAP). Jednym z zamierzeń reformy CMO jest odwrócenie trendu zmniejszającej się konsumpcji owoców i warzyw.

Ważną częścią zdrowej diety jest spożywanie owoców i warzyw, co jest również wspierane przez Białą Księgę „Odżywianie, nadwaga i otyłość”², gdzie położony jest nacisk na potrzebę tworzenia spójnych akcji na poziomie europejskim i zwracanie uwagi na rolę CAP, która może kształtować europejską dietę, a szczególnie walczyć z otyłością i nadwagą. Określone jest to stwierdzeniem: „Program Owoców w Szkole będzie krokiem we właściwym kierunku”.

Kiedy zatwierdzono reformę CMO „Owoce i warzywa”, Komisja wystosowała następującą deklarację³: „W świetle dramatycznego wzrostu otyłości wśród uczniów, na którą zwrócono szczególną uwagę w ostatnio publikowanej Białej Księdze (...) Rada zaprasza Komisję do jak najszybszego stworzenia propozycji programu owoców w szkole, opracowanego na podstawie oceny oddziaływania korzyści, praktyczności i związanymi z tym kosztami administracyjnymi.”

W zgodzie z zaangażowaniem Komisji w kierunku lepszej legislacji, prezentacja propozycji „Programu Owoców w Szkole” będzie uzależniona od wniosków oceniających wartość dodaną na poziomie europejskim oraz analizę korzyści i trudności różnych opcji”⁴.

Aby pomóc zebrać zakres ekspertyz niezbędnych do tej oceny i ułatwić przygotowanie propozycji, prace te zostaną powierzone Grupie Między-Resortowej (ISG), w której skład wejdą przedstawiciele zaangażowanych resortów Komisji .

Ponieważ została ona utworzona we wrześniu 2007, ISG zorganizuje serię rozmów z ekspertami, osobami zajmującymi się promocją programu owoców w szkole, interesariuszy oraz państw członkowskich. Uwagi otrzymane podczas konsultacji można znaleźć na stronie:

http://ec.europa.eu/agriculture/markets/fruitveg/sfs/index_en.htm

Na podstawie tych konsultacji ISG stworzyło 4 opcje Programu Owoców w Szkole.

ISG oczekuje obecnie na wzbogacenie tych opcji, pomoc w oszacowaniu ich wykonalności i przewidywanego wpływu. Uwagi powinny być przysłane:

- preferowany pocztą emailową: AGRI-HORT-SCHOOLFRUIT@ec.europa.eu

¹ http://ec.europa.eu/agriculture/capreform/fruitveg/index_en.htm

² http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/nutrition/keydocs_nutrition_en.htm

³ Deklaracja rady w ramach reformy CMO “Owoce i Warzywa” z 15 stycznia 2007

⁴ Protokół z posiedzenia Komisji Europejskiej w dn. 6 czerwca 2007

Poniższy dokument jest tłumaczeniem. W przypadku jakichkolwiek wątpliwości obowiązujący jest dokument w języku angielskim.

- pocztą na adres: „School Fruit Scheme” LOI 130 7/47
European Commission
130, rue de la Loi
B-1049 Brussels

Uwagi zgłoszone do 29 lutego 2008r - termin zamknięcia konsultacji - będą uwzględnione w raporcie.

2. Cele

W Państwach Członkowskich UE już istnieje duży zasób inicjatyw i programów, zakładających dostarczanie owoców i warzyw dzieciom w szkołach. Te krajowe, regionalne czy lokalne programy są zarządzane przez władze rolnicze lub edukacyjne albo organizacje pozarządowe, z pomocą lub bez pomocy funduszy publicznych.⁵

Inicjatywy promujące zdrowszą dietę i spożywanie owoców i warzyw istnieje również na szczeblu europejskim. Obejmuje to programy promujące owoce i warzywa wewnątrz CMO albo w ramach ogólnych programów promocji rolnictwa⁶, akcje zainicjowane przez członków Europejskiej Platformy odnośnie Diety, Aktywności Fizycznej i Zdrowia⁷ oraz projektach badawczych badających związek pomiędzy konsumpcją owoców i warzyw a zdrową dietą, finansowane przez europejskie programy ramowe związane z badaniami i rozwojem technologicznym.⁸

Europejski „Program owoców w szkołach” może być podstawą, wzbogacać, wzmacniać, zapewniać spójność i promować nowe inicjatywy trwałego wzrostu dodawania owoców i warzyw do diety uczniów, szczególnie w okresie kształtowania nawyków żywieniowych.

Zgodnie z ISG, zamierzeniami programu powinny być:

- Długotrwały wzrost konsumpcji owoców i warzyw wśród dzieci,
- Nawyki żywieniowe uczniów sprzyjające zdrowiu, powodujące poprawę zdrowia i spadek otyłości wśród dzieci,
- Ułatwienie dostępu do inicjatyw promujących spożywanie owoców i warzyw wśród dzieci w biedniejszych regionach i wśród pokrzywdzonych,
- Zbliżenie Europy do jej obywateli poprzez zaangażowanie się w ich problemy.

W celu porównania wartości różnych opcji wdrażania europejskiego programu następujące kryteria są także istotne:

- Efektywność kosztowa programu, która powinna uzasadniać działania europejskie na tym polu, biorąc pod uwagę ograniczony budżet UE przeznaczony na tego rodzaju działania,

⁵ Zostało to określone podczas konferencji EGEA „Rola owoców i warzyw w walce przeciwko otyłości”, w dn. 17-19 kwietnia 2007, Bruksela i dodatkowo w trakcie procesu konsultacji w ramach trwającej oceny wpływu.

⁶ http://ec.europa.eu/agriculture/prom/index_en.htm

⁷ http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/nutrition/platform/platform_en.htm

⁸ <http://cordis.europa.eu/food/projects.htm>

Poniższy dokument jest tłumaczeniem. W przypadku jakichkolwiek wątpliwości obowiązujący jest dokument w języku angielskim.

- Możliwość zaadaptowania działań wspierających konkretne potrzeby i kompetencje w kontekście lokalnych, regionalnych, narodowych działań.

Dodatkowo, możliwość korzystnego wpływu na środowisko każdej opcji, mogłoby być brane pod rozwagę.

3. Opcje

ISG określiło cztery możliwości wprowadzania w życie europejskiego „Programu owoców w szkołach”, które będą głębiej badane podczas procesu oceny oddziaływania programów. Przedstawione opcje nie wykluczają się wzajemnie, a niektóre z ich elementów można połączyć tworząc nową opcję.

Opcja 1: Status Quo

Zgodnie z tym wariantem, nie będzie nowej inicjatywy na poziomie europejskim (scenariusz „bez zmieniania polityki”). Prowadzone dotychczas działania Państw Członkowskich są oceniane jako wystarczające. Dotyczy to również działań prowadzonych w ramach środków z Wspólnej Organizacji Rynku (WOR – CMO) „owoce i warzywa”, ogólnych programów promocyjnych, działań Platformy Europejskiej oraz działań w ramach programów ramowych na badania, ale przede wszystkim działania już realizowane w kilku krajach członkowskich.

Ta opcja ma nie tylko służyć jako punkt odniesienia do oceny innych opcji, ale sama jest możliwością polityki realnej.

Opcja 2: Sieć

Chcąc skorzystać z istniejących różnorodnych doświadczeń w UE dotyczących dostarczania owoców i warzyw dzieciom w szkołach, w ramach tej opcji UE stworzyłaby i finansowałaby elektroniczną sieć ekspertów i osób zajmujących się promocją takich programów oraz organizowałaby regularne konferencje o „najlepszych praktykach” oraz regionalne seminaria.

W wielu krajach członkowskich, różni interesariusze promują wszystkie rodzaje projektów, które zawierają rozdawanie owoców i warzyw w szkołach. Te osoby zajmujące się promocją projektów i programów napotykać podobne sytuacje i przeszkody w ich codziennej pracy, ale znaleźli różne możliwości rozwiązania tych problemów. Zebranie w jednym miejscu osób z różnych regionów zajmujących się promocją z sektora rolnictwa, zdrowia i edukacji może ułatwić wymianę doświadczeń oraz przekazywanie know-how (wiedzy i umiejętności).

Opcja 3: Inicjatywy wspierające

Unie Europejska będzie wspierać inicjatywy promowania spożywania owoców i warzyw w szkołach. Byłyby to projekty wybierane przez kraje członkowskie na podstawie przeprowadzonego konkursu, które zwierać będzie wybrane powszechne i ogólne kryteria dostępności. Może być to np. aktywne zaangażowanie instytucji zdrowia publicznego i edukacji w przygotowanie programu i jego realizację; monitorowanie i rozwój, pierwszeństwo kierowania do najmłodszych uczniów; długoterminowe programowanie. Poza dostarczaniem produktów rolnych, inicjatywy mogą obejmować działania towarzyszące, mające na celu zmiany nawyków żywieniowych uczniów, takich jak szkolenia i działania

Poniższy dokument jest tłumaczeniem. W przypadku jakichkolwiek wątpliwości obowiązujący jest dokument w języku angielskim.

zwiększające świadomość, produkcja materiałów promocyjnych, zwiedzanie i organizacja wycieczek.

Realizacja będzie wzorowana w przybliżeniu na obecnych programach promocyjnych, gdzie zarządzanie jest podzielone pomiędzy Komisję a Kraj Członkowski. Kraj członkowski będzie sporządzał listę z proponowanymi programami, które zostały wybrane przez kraj członkowski. Lista taka zostanie przesłana do KE, która zdecyduje który program będzie współfinansowany.

Możliwy wkład finansowy UE do programu może być zmieniony i nie może przewyższać np. 50% realnych kosztów, spodziewane kryteria konwergencji regionów mogą być podniesione do 75%. Współfinansowanie będzie obowiązkowe; organizacja proponująca musi pokryć część (np. 20%) realnych kosztów programu.

Opcja 4: Inicjatywy kierujące

UE ustanowi fundusz na zakup owoców i warzyw do dystrybucji w szkołach. Możliwe działania towarzyszące mające na celu promowanie konsumpcji owoców i warzyw będą finansowane przez Kraje Członkowskie i innych interesariuszy. Podział funduszu pomiędzy kraje Członkowskie będzie następował w oparciu o obiektywne kryteria, takie jak ilość dzieci w grupie docelowej. Mechanizm wdrażania będzie podobny do bieżącego „Programu promocji mleka w szkołach”.⁹

Z założenia wszystkie rodzaje owoców i warzyw (świeże i przetworzone, bez względu na kraj pochodzenia¹⁰) będą uprawnione do dofinansowania. Jednakże, Komisja stworzy listę produktów nieuprawnionych, tj. takich którym udowodniono, iż nie są zdrowe lub nie mają pozytywnego oddziaływania na zdrowie (np. o wysokiej kaloryczności lub z dodatkiem cukru).

4. Pytania

ISG jest świadomy, że opcje które zostały zaproponowane do omówienia, biorą pod uwagę ograniczoną liczbę czynników i że, bez modyfikacji, nie przedstawiają wszystkich możliwości wyboru, który może być zaproponowany Komisji.

Dlatego też Komisja stara się uzyskać informacje od zainteresowanych stron, które zachęca się nie tylko do oceny tych opcji, ale również do wzbogacenia ich i pomocy w oszacowaniu ich wykonalność i możliwy wpływ:

1. Która opcję państwo preferujecie?

- Co, biorąc pod uwagę Państwa doświadczenie, jest niezbędnym warunkiem inicjatywy zakończonej sukcesem zdatnym do promowania trwałego wzrostu konsumpcji owoców i warzyw w grupie młodych ludzi, które mają trwały wpływ na ich zachowanie?
- Jakie są główne przeszkody w odniesieniu sukcesu?
- Jakie mogą być odpowiednie kryteria oceny efektywności kosztowej inicjatywy?
- Jakie mogą być wartości dodane do inicjatywy UE w tej dziedzinie?

⁹ http://ec.europa.eu/agriculture/markets/milk/index_en.htm

¹⁰ Biorąc pod uwagę międzynarodowe zobowiązania handlowe UE dotyczące nie dyskryminacji kraju pochodzenia będzie dopuszczalne w kontekście tego programu.

Poniższy dokument jest tłumaczeniem. W przypadku jakichkolwiek wątpliwości obowiązujący jest dokument w języku angielskim.

2. Jak można to poprawić (ulepszyć)?

- Czy czynniki nie ujęte w rachunku albo elementy niepewności mogą mieć znaczący wpływ na opcje zgodnie z opłatą? Jeśli tak, to w jaki sposób? Jaki będzie wpływ?
- Czy ISG powinno starać się o ograniczenie w analizie oszacowania konkretnych wpływów innych niż te przewidziane w rozdziale 2?
- Czy macie Państwo jakiegokolwiek przykłady „najlepszej praktyki” do udoskonalania wariantów?
- Jakie warunki (obowiązkowe i/lub dodatkowe) powinny być przedstawione i/lub rozwinięte przez „Inicjatywy wspierające” i „Inicjatywy kierujące”?

3. Czy istnieją jeszcze jakieś opcje, które uważają Państwo za adekwatne do osiągnięcia szacowanych zamierzeń?

Zapraszamy do wypełnienia tabelki, która znajduje się na końcu tego dokumentu, który przedstawia 4 warianty i 7 celów. Ułatwi nam to oszacowanie opinii publicznej i dokonanie porównania pomiędzy opcjami.

Uwaga

Streszczenie otrzymanych uwag zostanie umieszczone w załączniku do raportu z Oceny Wpływu, którego publikacja przewidziana jest w maju 2008. Wszystkie podmioty zgłaszające uwagi zostaną zamieszczeni na stronie internetowej, chyba że wyraźnie zaznaczą, iż tego nie chcą.

Regularnie uaktualniane informacje dotyczące kolejnych działań znajdują Państwo na stronie:

http://ec.europa.eu/agriculture/markets/fruitveg/sfs/index_en.htm